

Inflace: Jak doháníme Západ

Tereza Hrtúsová, Radek Novák
Ekonomické a strategické analýzy

Únor 2024

Obsah

Shrnutí.....	2
1. Srovnání cenové hladiny: V ČR je proti průměru EU o pětinu levněji	3
2. Vývoj inflace v ČR: Za poslední dva roky ceny stouply o 28 %	7
3. Srovnání vývoje inflace v EU: Česko čtvrté nejhorší	8
4. Vývoj mezd: Záporné reálné mzdy srazily spotřebu českých domácností.....	12
5. Maloobchodní tržby v Česku a nákupy potravin v Polsku	12
6. Výhled: Inflační vlna odeznívá, ekonomické oživení bude spíše vlažné.....	13

Shrnutí

Cenová hladina: V ČR je proti průměru EU o pětinu levněji: Z hlediska cenové hladiny celého spotřebitelského koše se Česko řadí pod průměr zemí EU a patří mezi „levnější“ státy. V roce 2022 cenová hladina Česka dosahovala 78 % průměru EU. Mezi jednotlivými složkami spotřebitelského koše však panují výrazné rozdíly:

- V cenách potravin jsme téměř dohnali západní státy, aktuálně jsme na 97 % úrovně EU
- V cenách oblečení a obuvi jsme západ dokonce předešli, jsme na 112 % úrovně EU a náleží nám 5. příčka. Vyšší ceny oblečení už mají jen severské státy

Inflace v ČR: Za poslední dva roky ceny stouply o 28 %: V roce 2022 přišel inflační šok. V důsledku energetické krize, všeobecného vzestupu cen surovin a dalších faktorů se ceny v ČR meziročně zvýšily o 15 %. V roce 2023 dvouciferný růst cen pokračoval. Proti bazickému indexu za rok 2015 byly spotřebitelské ceny v roce 2023 vyšší o 48 %. Jen za poslední dva roky ceny v ČR vzrostly o 28,5 %.

Vývoj cen v rámci jednotlivých oddílů nebyl v ČR v posledních letech rovnoměrný: Nejvíce se zvýšily ceny v oblasti stravování a ubytování, a to o 73 % proti roku 2015. V rámci zemí EU to byl třetí nejrychlejší růst. Obdobně na tom byla kategorie bydlení, voda a energie (nárůst o 72 %, 3. místo v EU). Potravin a nealkoholické nápoje zdražily v Česku od roku 2015 o 50 %, jen za poslední dva roky se jednalo o nárůst o 31 %.

Celkový růst spotřebitelských cen byl v Česku v období 2015-2023 čtvrtý nejvyšší v rámci zemí EU: Nejvíce se ceny zvýšily v Maďarsku (o téměř 61 %), následovalo Estonsko, Litva (+50 %) a ČR (+48 %). Unijní průměr činil za stejné období +26 %.

A jaké jsou důvody nadprůměrné inflace v ČR?

- Napjatý trh práce
- Rozhazovačné hospodaření vlády a parlamentu během pandemie
- Růst cen nemovitostí
- Nedostatek konkurence
- Otevřenost české ekonomiky
- Vysoký růst cen energií

Nákupy potravin v Polsku slábnou: Za rok 2023 klienti České spořitelny v Polsku za potraviny měsíčně utratili 218 mil. korun, za letošní leden to bylo 145 mil. korun, tedy o třetinu méně. Stále však platí, že objem útrat kartou za potraviny byl loni v Polsku zhruba 7x vyšší, než v roce 2019 před pandemií koronaviru. Podíl Polska na celkových útratách Čechů za potraviny činí 2 %.

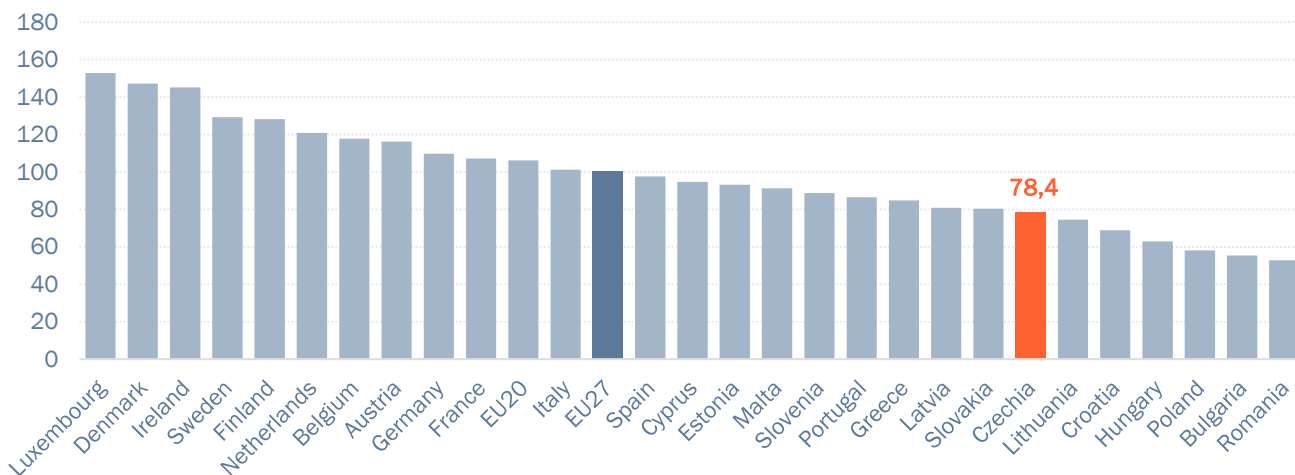
Záporné reálné mzdy srazily spotřebu českých domácností: Na české domácnosti inflační vlna dopadla tak silně zejména kvůli tomu, že růst (nominálních) mezd nedokázal vykryt zvýšení cen. I proto se spotřeba českých domácností loni a předloni výrazně propadla a jako jedna z mála v EU se ani v roce 2023 nedokázala navrátit na úroveň z předcovidového roku 2019.

Jaký je náš výhled pro letošek? Za rok 2024 by inflace v ČR měla dosáhnout 2,4 %: Hrubý domácí produkt by se měl letos vrátit k růstu, ovšem oživení v české ekonomice bude pravděpodobně pozvolnější, a nastane nejspíš až ve 2. čtvrtletí. Důvodem je stále spíše slabá poptávka domácností i ekonomická data z eurozóny (zejména Německa) která signalizují slabou zahraniční poptávku v příštích měsících.

1. Srovnání cenové hladiny: V ČR je proti průměru EU o pětinu levněji

Z hlediska cenové hladiny celého spotřebitelského koše se Česko řadí pod průměr zemí EU a patří mezi „levnější“ státy. V roce 2022 cenová hladina Česka dosahovala 78 % průměru EU. V roce 2019, před pandemií koronaviru, jsme byli na 69 % průměru EU. Aktuálně je tedy v Česku cenová hladina zhruba o pětinu nižší, než je průměr zemí EU.

Cenová hladina celkové spotřeby, 2022 (EU27=100)

Zdroj: Eurostat; jedná se o index cenové hladiny

Mezi jednotlivými složkami spotřebitelského koše však panují výrazné rozdíly. V cenách potravin jsme téměř dohnali západní státy, aktuálně jsme na 97 % úrovni EU. Na stejné úrovni jsme také v případě alkoholu a tabáku.

U mléčných výrobků překračujeme jak průměrnou cenovou hladinu EU, tak státy jako Německo či Rakousko. Oproti Polsku jsou u nás mléčné výrobky o dvě pětiny dražší.

Cenová hladina potravin celkem, alkoholu a tabáku a mléka a mléčných výrobků, 2022 (EU27=100)

Potraviny a nealko	
Denmark	120,8
Luxembourg	120,6
Malta	117,5
Ireland	115,6
Finland	113,7
Sweden	113,7
Cyprus	108,3
Austria	106,9
Greece	106,6
Estonia	106,5
France	106,5
Germany	106,3
Latvia	105,6
Italy	104,1
Belgium	104,0
Portugal	103,0
Slovakia	101,9
Croatia	101,1
Slovenia	100,4
EU27	100,0
Lithuania	99,1
Spain	99,0
Netherlands	98,1
Czechia	97,3
Hungary	89,9
Bulgaria	86,8
Poland	73,3
Romania	71,8

Alkohol a tabák	
Ireland	215,7
Finland	174,1
Denmark	138,0
France	131,6
Sweden	129,1
Belgium	118,6
Netherlands	113,6
Malta	103,5
Estonia	103,2
Greece	101,1
EU27	100,0
Portugal	99,0
Latvia	98,4
Germany	98,1
Czechia	97,2
Luxembourg	95,9
Italy	93,6
Lithuania	93,6
Cyprus	93,1
Spain	90,3
Croatia	89,6
Austria	88,5
Slovakia	86,2
Slovenia	85,6
Romania	82,8
Hungary	78,1
Poland	72,5
Bulgaria	66,0

Mléko, sýry a vejce	
Greece	138,9
Malta	130,9
Cyprus	129,4
Latvia	126,2
Denmark	123,7
Bulgaria	123,1
Ireland	121,1
Luxembourg	120,9
Lithuania	119,0
Portugal	113,6
Estonia	110,8
Slovakia	109,0
Finland	108,9
Slovenia	107,3
Hungary	107,1
Czechia	106,8
Croatia	106,4
Sweden	104,9
Italy	103,8
Germany	102,1
Spain	101,9
EU27	100,0
Romania	99,9
Austria	97,7
Netherlands	97,3
Belgium	95,7
France	90,3
Poland	74,6

Zdroj: Eurostat; jedná se o index cenové hladiny

V cenách oblečení a obuvi jsme západ dokonce předechnali, jsme na 112 % úrovni EU a náleží nám 5. příčka. Vyšší ceny oblečení už mají jen severské státy.

V oblasti nákladů na bydlení jsme v roce 2022 byli zhruba o pětinu níže než průměr EU. S nadprůměrně rychle rostoucími cenami energií lze však za rok 2023 očekávat, že jsme se průměru EU přiblížili.

Z hlediska vybavení domácností dosahovala cenová hladina v roce 2022 98 % EU. V Polsku byla cenová hladina zhruba o čtvrtinu nižší.

Cenová hladina oblečení a obuvi, bydlení a energií a bytového vybavení, 2022 (EU27=100)

Oblečení a obuv	
Denmark	133,3
Sweden	117,8
Finland	116,2
Estonia	112,5
Czechia	112,3
France	106,9
Luxembourg	106,6
Latvia	105,6
Lithuania	103,5
Malta	103,1
Austria	102,6
Italy	102,2
Belgium	101,8
Netherlands	101,7
Portugal	101,4
EU27	100,0
Ireland	99,2
Germany	99,1
Slovakia	98,7
Slovenia	96,6
Greece	96,4
Croatia	96,2
Cyprus	93,7
Poland	90,4
Spain	87,6
Romania	87,3
Hungary	82,8
Bulgaria	79,9

Bydlení, voda, energie	
Ireland	195,0
Denmark	193,7
Luxembourg	188,3
Finland	134,4
Netherlands	131,5
Belgium	126,9
Sweden	117,7
France	115,6
Germany	115,3
Austria	107,8
Spain	105,8
EU27	100,0
Italy	99,4
Estonia	93,3
Slovakia	82,3
Cyprus	81,7
Portugal	79,0
Czechia	77,7
Slovenia	76,8
Greece	72,2
Latvia	70,0
Malta	62,5
Hungary	59,4
Lithuania	57,6
Romania	50,8
Croatia	46,0
Poland	38,5
Bulgaria	38,3

Bytové vybavení	
Luxembourg	128,1
Denmark	124,1
Sweden	113,3
Austria	110,0
Ireland	108,8
Netherlands	106,6
France	106,2
Finland	105,5
Germany	105,4
Belgium	103,6
Malta	102,2
EU27	100,0
Estonia	99,6
Slovenia	99,2
Portugal	99,1
Spain	98,3
Czechia	97,7
Italy	97,2
Greece	92,7
Latvia	92,3
Croatia	92,0
Cyprus	90,1
Lithuania	89,4
Slovakia	88,5
Hungary	78,5
Poland	76,2
Bulgaria	71,0
Romania	70,7

Zdroj: Eurostat; jedná se o index cenové hladiny

V oblasti zdraví je cenová hladina v Česku podprůměrná a dosahuje „pouze“ 58 % průměru EU.

Nadprůměrná je naopak cenová hladina v případě komunikačních služeb, kde se umísťujeme na 116 % průměru zemí EU a řadíme se tak na 9. místo v EU.

Přesto, že dochází k relativně vysokým nárůstům cen v oblasti stravování a ubytování, v roce 2022 jsme v této oblasti měli 4. nejvyšší cenovou hladinu v rámci EU (68 % průměru).

Cenová hladina v kategorii zdraví, komunikace a restaurace a hotely, 2022 (EU27=100)

Zdraví	
Ireland	178,7
Luxembourg	171,3
Sweden	158,6
Finland	149,4
Austria	144,0
Denmark	143,8
Netherlands	141,9
Belgium	123,1
Spain	121,1
Italy	120,3
Germany	113,8
Cyprus	104,3
EU27	100,0
France	98,2
Slovenia	91,5
Portugal	89,5
Malta	88,2
Greece	82,5
Estonia	81,5
Latvia	65,8
Slovakia	59,2
Lithuania	58,0
Czechia	57,8
Croatia	54,3
Poland	49,3
Hungary	42,1
Bulgaria	40,8
Romania	27,8

Komunikace	
Belgium	166,6
Luxembourg	155,4
Greece	153,5
Sweden	150,6
Ireland	141,7
Netherlands	139,5
Germany	129,3
Malta	124,5
Czechia	116,1
Austria	110,9
Croatia	110,0
Portugal	108,5
Slovenia	108,0
Denmark	105,7
Slovakia	104,5
Finland	103,2
Estonia	101,1
EU27	100,0
Cyprus	97,9
Spain	95,5
France	94,7
Lithuania	92,8
Italy	88,4
Latvia	88,0
Hungary	84,3
Bulgaria	82,4
Romania	50,1
Poland	48,5

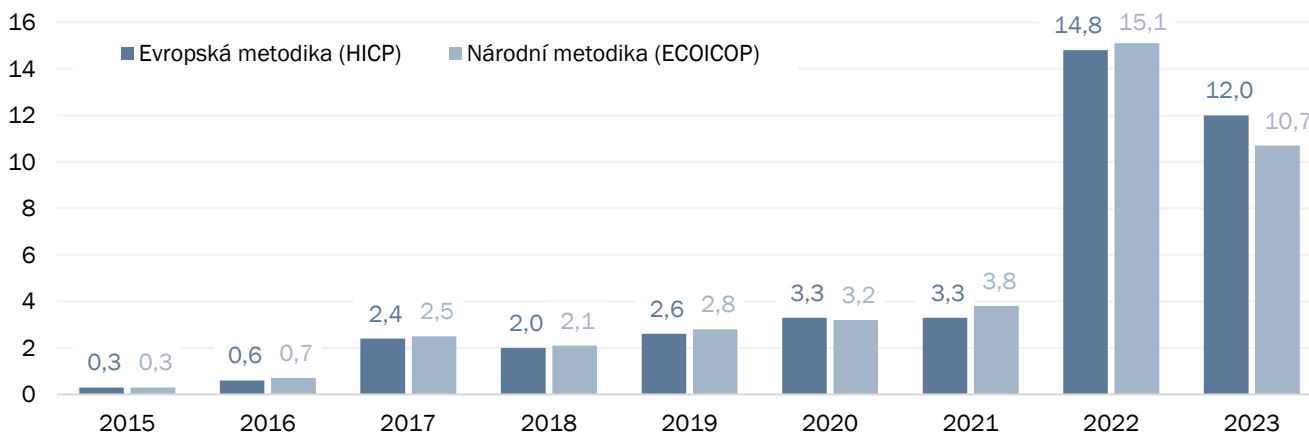
Restaurace a hotely	
Denmark	154,0
Finland	130,4
Luxembourg	130,3
Ireland	128,4
Sweden	127,6
Belgium	123,7
Netherlands	123,2
France	116,0
Germany	111,1
Italy	108,5
Austria	104,5
EU27	100,0
Estonia	95,5
Malta	92,2
Cyprus	88,6
Slovenia	88,4
Greece	86,5
Latvia	86,3
Slovakia	85,1
Spain	84,1
Croatia	84,0
Lithuania	77,9
Poland	77,3
Portugal	73,2
Czechia	68,0
Hungary	61,9
Romania	61,0
Bulgaria	50,0

Zdroj: Eurostat; jedná se o index cenové hladiny

2. Vývoj inflace v ČR: Za poslední dva roky ceny stouply o 28 %

V ČR sleduje vývoj indexu spotřebitelských cen, tedy inflaci, Český statistický úřad, a to v souladu s klasifikací ECOICOP (Evropská klasifikace individuální spotřeby podle účelu). Pro evropské srovnání se využívá Harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP) z dílny Eurostatu. Rozdíl spočívá v tom, že ve vahách HICP jsou na rozdíl od ECOICOP zahrnuty tržby za nákupy cizinců na území ČR, ale není v nich obsaženo imputované nájemné¹. Podle obou indexů začaly už v roce 2019 spotřebitelské ceny v ČR převyšovat 2% úroveň, což je inflační cíl České národní banky. V následujících dvou „pandemických“ letech se dostaly přes 3% úroveň. Inflační šok přišel v roce 2022. V důsledku energetické krize, všeobecného vzestupu cen surovin a dalších faktorů se ceny v ČR meziročně zvýšily o 15 %. V roce 2023 dvouciferný růst cen pokračoval.

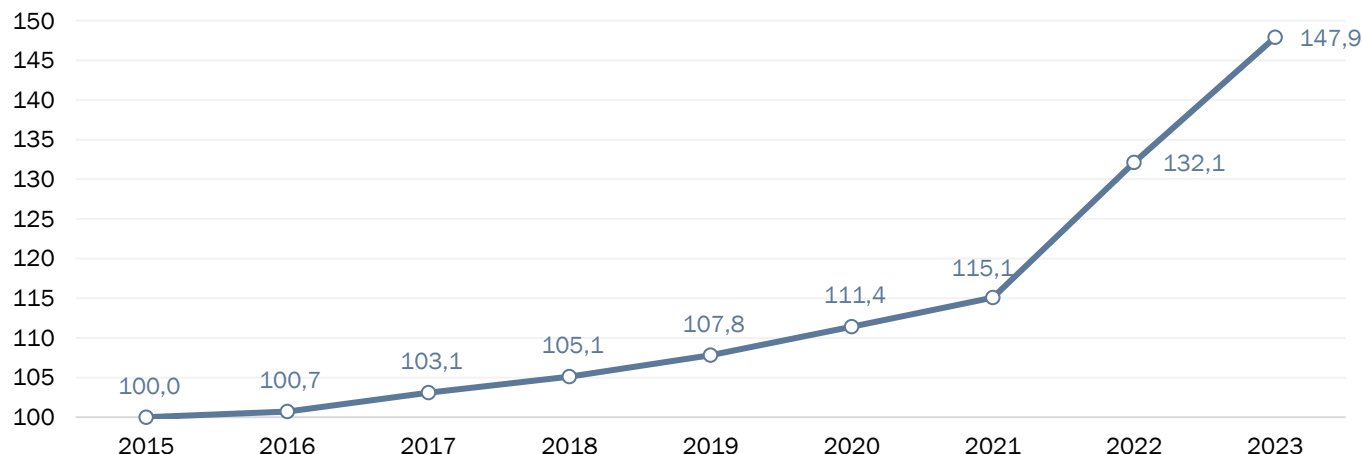
Vývoj inflace v ČR (meziroční změny)

Zdroj: Eurostat, ČSÚ

Bazický index sleduje vývoj cen ve srovnání s rokem 2015. Proti němu byly spotřebitelské ceny dle dat Eurostatu v roce 2023 vyšší o 48 %. Jen za poslední dva roky ceny v ČR vzrostly o 28,5 %.

Vývoj inflace (HICP) v ČR od roku 2015 – všechny položky, 2015=100

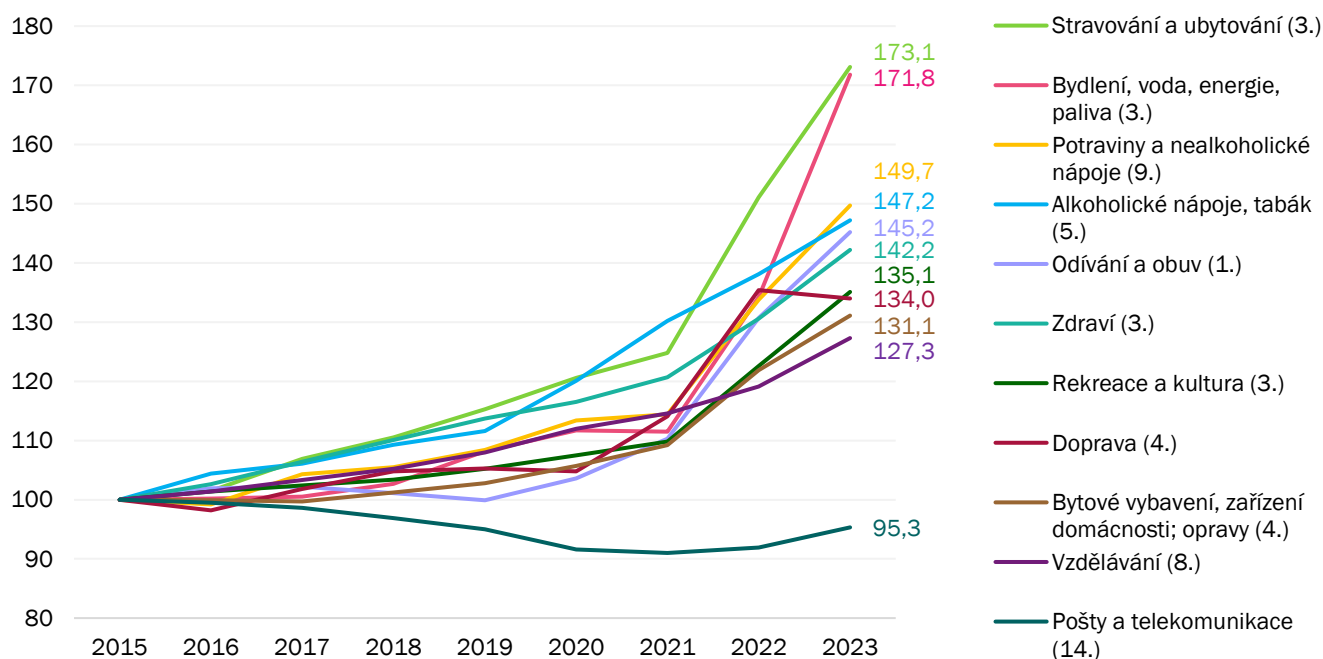

Zdroj: Eurostat

Celkový index spotřebitelských cen je počítán na základě dvanácti oddílů spotřebitelského koše. Vývoj cen v rámci jednotlivých oddílů nebyl v ČR v posledních letech rovnoměrný. Nejvíce se zvýšily ceny v oblasti stravování a ubytování, a to o 73 % proti roku 2015. V rámci zemí EU to byl třetí nejrychlejší růst. Obdobně na tom byla kategorie bydlení, voda a energie (nárůst o 72 %, 3. místo v EU). Potraviny a nealkoholické nápoje zdražily v Česku od roku 2015 o 50 %, jen za poslední dva roky se jednalo o nárůst o 31 %. V rámci EU jsme se v kategorii potravin a nealko nápojů umístili „až“ na 9. místě. Naopak nejvíce z celé sedmadvacítky u nás zdražilo oblečení a obuv. Jedinou kategorií, kde došlo ve srovnání s rokem 2015 k poklesu cen (o 5 %), byla oblast poštovních služeb a telekomunikací. I když i tam ceny v samotném roce 2023 rostly.

¹ Index nákladů nemovitostí obývaných vlastníky = náklady vlastnického bydlení. Zdroj a více informací: [ČSÚ](#)

Vývoj inflace (HICP) v ČR od roku 2015 podle oddílů spotřebního koše; 2015=100, v závorce u popisku uvedeno pořadí ČR v rámci EU27 (pořadí růstu cen 2023 vs. 2015)

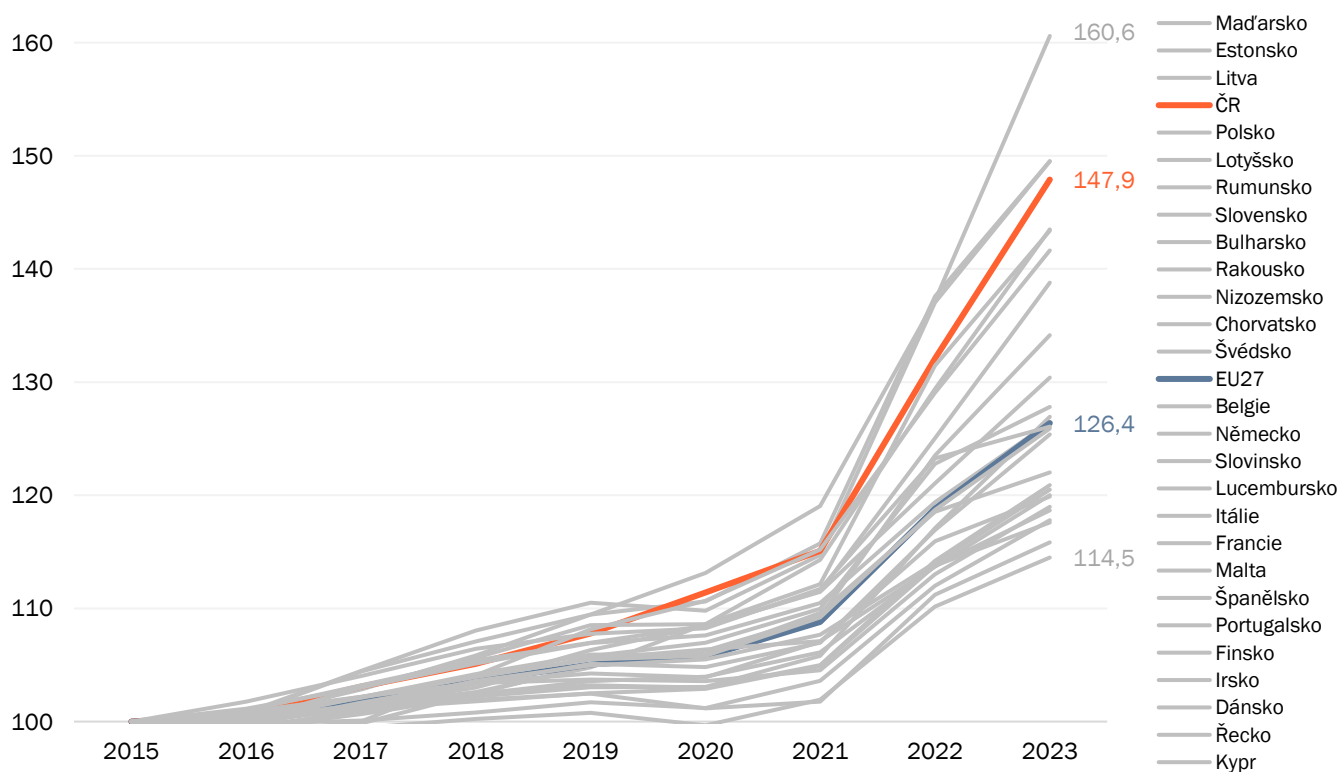

Zdroj: Eurostat; Pozn.: 12. oddíl Ostatní zboží a služby není uveden

3. Srovnání vývoje inflace v EU: Česko čtvrté nejhorší

Celkový růst spotřebitelských cen byl v Česku v období 2015-2023 čtvrtý nejvyšší v rámci zemí EU. Nejvíce se ceny zvýšily v Maďarsku (o téměř 61 %), následovalo Estonsko, Litva (+50 %) a ČR (+48 %). Unijní průměr činil za stejné období +26 % (a za poslední dva roky +16 %). Nejméně ze zemí EU vzrostly spotřebitelské ceny od roku 2015 na Kypru a v Řecku.

Vývoj celkové inflace (HICP) v zemích EU od roku 2015 - všechny položky (2015=100)

Zdroj: Eurostat

Následující dvě tabulky ukazují detailní rozpad nárůstu cen od roku 2015 do roku 2023 v jednotlivých zemích EU po konkrétních položkách. Červená barva značí v dané kategorii nejvyšší cenový nárůst mezi zeměmi EU od roku 2015, zelená barva nejnižší zvýšení cen. V první tabulce jsou zahrnuty potraviny, nápoje, odívání a obuv. Ve druhé bydlení, další zboží a vybrané služby.

Z tabulek je patrné, že v Česku nedošlo v unijním srovnání v letech 2015-2023 k nadprůměrnému růstu cen u mléčných výrobců, ale ani u ovoce, vína či paliv.

Naopak u oblečení, obuvi, sportovního vybavení, kin, divadel a koncertů byl v ČR cenový nárůst od roku 2015 do loňska vůbec nejvyšší v celé EU. V první trojce v EU co do růstu cen se umístilo Česko i v dodávkách energií, ve farmaceutických výrobcích, v ojetých vozech, v hračkách a hrách a v restauracích a kavárnách.

A jaké jsou důvody nadprůměrné inflace v ČR? Kolega Michal Skořepa jich ve svém [článku](#) nedávno identifikoval hned několik:

- 1. Napjatý trh práce:** Česká republika má již několik let napjatý trh práce, přičemž míra nezaměstnanosti v zemi je nejnižší v Evropské unii od počátku roku 2016. Nedostatek obav průměrného českého pracovníka, že by mohl přijít o místo nebo že by jeho příjem přestal převyšovat inflaci, dlouhodobě vedl k tomu, že české domácnosti v roli spotřebitelů doposud tolerovaly růsty spotřebitelských cen více než v jiných zemích. Ve firmách byl důsledkem tohoto napětí větší tlak na růst mzdových nákladů, který se pak promítl i do cen v obchodech a ve službách.
- 2. Rozhazovačné hospodaření vlády a parlamentu během pandemie:** Vládní výdaje během krize COVID-19, včetně opatření jako byl mimořádný příspěvek důchodcům na konci roku 2020 a zejména snížení zdanění příjmů od ledna 2021, přispěly k zvýšené inflaci. Tyto výdaje, které nemusely být zcela nezbytné, zatížily ekonomiku a vedly k vyšším cenám.
- 3. Růst ceny nemovitostí:** Do výpočtu inflace vstupují ceny nových nemovitostí (bez cen pozemků). A i když jejich váha v celém spotřebním koši je jen lehce přes 2 %, tak pokud v minulých letech podražily o desítky procent, v celkové inflaci se to projevilo i o několik desetín (a mnohem více než v zemích, kde ceny nemovitostí tolik nerostly).
- 4. Nedostatek konkurence:** Nelze vyloučit, že přinejmenším některé trhy v rámci Česka skutečně trpí (oproti jiným zemím) větším nedostatkem konkurence a že hráči na těchto trzích jsou schopni zneužít nynějšího cenového úprku k přechodnému navyšování své marže více než v jiných zemích.
- 5. Otevřenost české ekonomiky:** Vysoká závislost České republiky na mezinárodním obchodu a její otevřená ekonomika ji činí náchylnější k postpandemickému zvýšení cen spojeném s mezinárodní dopravou a logistikou ve srovnání s většími a více uzavřenými ekonomikami, jako je např. Polsko nebo Německo.

V neposlední řadě měly vliv i nadprůměrně rostoucí ceny energií v ČR:

- 6. Vysoký růst cen energií:** ČR se umístila na 3. místě mezi zeměmi EU co do zdražení koncových cen elektřiny, plynu a dalších paliv mezi lety 2015 až 2023. Rostoucí ceny energií se pak nadprůměrně ve srovnání s jinými státy EU propsaly do zvyšujících se cen ostatního zboží a služeb v ČR.

Detailní rozpad vývoje inflace (HICP) v jednotlivých zemích EU27 po konkrétních položkách od roku 2015 do roku 2023 (2015=100)

	Chleba	Maso	Čerstvé mléko	Jogurty	Sýry a tvarohy	Vejsce	Máslo	Ovoce	Zelenina	Čokoláda	Nealkoholické nápoje	Káva	Lihoviny	Víno	Pivo	Cigarety	Oblečení	Boty
Belgie	135,3	129,7	149,8	143,4	145,0	158,7	184,2	118,2	134,6	124,4	127,5	125,2	130,8	128,1	127,0	141,8	111,0	114,3
Bulharsko	188,8	167,0	155,8	170,6	180,6	194,3	172,1	142,9	174,8	145,6	141,0	142,4	132,9	141,9	127,4	117,8	111,2	97,1
ČR	164,5	144,5	136,2	132,8	149,4	178,0	143,4	132,9	172,5	137,9	132,4	134,7	130,9	115,0	136,6	164,4	140,8	157,0
Dánsko	141,1	125,2	182,1	122,0	129,1	124,8	162,1	119,8	128,1	121,5	113,5	122,1	103,7	107,9	119,0	150,1	92,1	113,2
Estonsko	180,5	154,7	161,8	143,5	142,5	199,7	157,7	157,8	186,2	142,8	136,0	135,3	114,8	129,7	159,1	162,7	125,4	128,5
EU27	143,0	137,6	146,0	138,8	144,1	152,9	156,9	138,8	150,4	122,9	130,2	127,6	120,5	118,8	130,4	134,7	109,7	108,5
Finsko	119,8	127,7	:	122,1	126,9	137,1	146,4	118,4	123,1	116,5	130,3	147,6	111,8	116,1	118,7	174,2	99,6	100,6
Francie	122,7	130,5	134,1	127,6	129,6	131,4	167,5	144,2	144,7	120,2	121,5	124,8	113,3	121,8	119,6	162,6	105,4	105,1
Chorvatsko	162,4	132,1	144,4	147,3	132,7	158,7	160,3	129,5	141,0	119,5	137,0	139,1	124,4	141,8	124,3	133,3	117,4	105,8
Irsko	123,7	108,7	130,1	124,7	97,7	111,8	139,6	108,2	107,2	89,4	108,8	95,3	116,5	89,0	118,3	156,6	90,4	83,8
Itálie	128,4	122,7	122,8	121,2	126,5	132,6	156,6	135,3	138,2	106,0	119,4	110,2	113,2	109,6	116,8	115,3	110,0	102,4
Kypr	118,2	117,1	120,1	106,7	120,1	126,9	165,6	130,4	141,3	124,2	117,1	125,5	97,3	94,9	88,8	102,8	102,4	101,0
Litva	172,8	157,5	190,2	194,3	179,6	158,8	207,4	137,5	193,5	147,9	144,8	139,9	136,7	138,6	180,7	165,9	109,4	108,2
Lotyšsko	178,9	151,3	:	153,0	154,2	168,9	197,5	149,2	170,4	142,3	138,1	131,5	122,4	124,5	144,5	147,0	110,6	108,3
Lucembursko	135,8	135,9	131,2	125,2	131,6	136,9	158,4	125,0	136,0	125,2	125,4	127,3	113,8	120,4	125,5	114,5	115,1	109,7
Maďarsko	276,3	170,8	146,4	203,9	213,8	207,6	223,8	210,0	240,6	156,6	174,2	164,2	151,2	126,5	173,3	197,3	118,5	116,4
Malta	147,4	133,3	118,0	159,2	148,3	147,1	137,9	158,3	156,9	138,8	126,7	135,7	103,6	128,9	123,4	110,7	97,2	107,3
Německo	145,9	146,0	164,0	144,4	159,3	160,5	169,0	130,2	147,1	130,3	129,1	117,5	114,0	119,2	127,1	141,4	112,2	112,0
Nizozemsko	132,5	142,8	173,4	142,6	148,3	191,0	203,7	127,0	138,8	124,1	128,4	118,5	107,7	113,9	126,4	138,4	118,0	99,4
Polsko	198,6	162,7	162,0	164,2	154,5	179,9	169,5	155,3	177,8	138,2	143,1	142,7	129,9	123,6	140,0	129,0	91,9	99,7
Portugalsko	125,0	134,9	149,3	99,2	121,0	158,9	144,7	144,0	149,1	113,7	128,5	117,5	122,0	116,0	109,2	120,8	91,9	81,0
Rakousko	139,9	137,7	140,7	129,6	137,4	122,3	150,8	112,4	138,3	120,2	135,5	130,6	114,9	116,6	135,2	125,5	111,6	113,8
Rumunsko	169,0	150,2	152,5	158,1	161,8	178,0	195,5	145,6	184,4	129,3	137,0	133,0	126,4	129,5	137,5	162,3	132,6	138,2
Řecko	128,1	129,5	130,0	117,5	138,8	128,6	134,8	126,0	136,0	117,8	119,0	141,3	106,7	110,8	133,5	114,7	106,2	100,0
Slovensko	186,0	162,5	145,0	144,9	155,9	209,9	163,2	144,1	176,3	135,5	131,5	130,1	127,7	122,8	119,6	145,0	117,0	112,5
Slovinsko	144,3	145,8	139,3	124,7	139,6	141,4	159,5	167,8	141,6	100,2	134,1	131,8	108,4	122,1	119,6	131,5	102,0	112,5
Španělsko	124,7	130,4	139,4	132,1	132,9	148,6	169,7	144,9	147,6	122,4	136,7	120,9	114,0	123,1	129,1	113,7	105,0	109,3
Švédsko	137,2	136,3	135,4	138,6	139,6	151,5	190,9	134,0	149,3	127,5	136,6	163,7	109,6	119,8	115,6	123,0	120,0	107,0

Zdroj: Eurostat

Detailní rozpad vývoje inflace (HICP) v jednotlivých zemích EU27 po konkrétních položkách od roku 2015 do roku 2023 (2015=100)

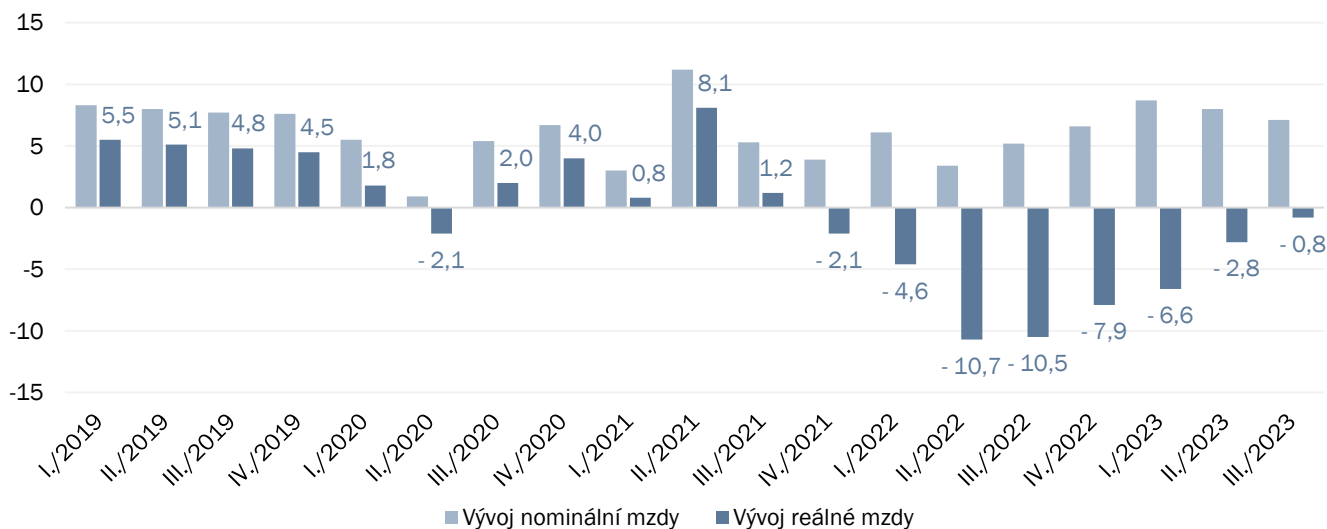
	Nájemné za bydlení	Energie	Dodávky vody	Léky	Ojeté vozy	Paliva	Osobní doprava	Poštovní služby	Mobilní telefony	Bezdrátové telefonní služby	Hračky, hry	Sportovní vybavení	Rostliny, květiny a související	Kina, divadla koncerty	Knihy	Dovolené	Restaurace, kavárny	Ubytování
Belgie	119,7	144,5	125,5	96,0	143,7	143,6	120,8	210,6	67,9	80,1	110,0	110,2	132,4	124,5	122,7	132,2	132,1	150,1
Bulharsko	128,4	148,1	156,3	123,9	53,5	127,4	127,1	125,0	42,3	102,7	113,6	111,9	147,5	156,6	140,3	165,6	166,5	134,3
ČR	131,0	196,5	140,9	129,0	141,9	120,2	127,2	158,1	60,3	101,2	123,8	129,5	168,2	210,2	129,0	161,0	186,4	153,5
Dánsko	112,7	129,9	103,9	102,2	96,3	132,6	114,7	233,7	80,4	62,4	99,4	84,8	114,9	126,9	153,6	133,7	128,3	133,2
Estonsko	159,0	244,5	104,3	114,3	93,1	156,5	117,8	128,7	29,4	68,0	122,8	128,5	155,0	161,1	123,8	209,5	154,2	132,4
EU27	113,3	161,7	119,8	111,9	116,3	137,6	116,9	135,4	60,7	93,4	103,8	107,7	133,7	116,5	112,3	130,8	130,3	137,4
Finsko	114,3	160,1	119,0	87,8	105,2	135,0	115,3	167,1	48,4	129,6	90,5	96,9	101,9	123,3	108,9	142,6	124,5	140,1
Francie	104,8	162,5	109,4	90,0	105,8	146,4	122,5	152,6	55,1	90,3	93,2	109,8	126,5	113,2	107,7	186,5	120,0	126,7
Chorvatsko	119,4	117,8	109,5	107,4	87,4	129,9	112,9	144,0	98,5	97,0	105,3	102,8	129,8	134,7	117,3	126,8	157,6	142,6
Irsko	157,7	198,0	0,0	95,7	115,4	128,9	100,6	150,4	38,5	90,4	59,2	68,5	73,7	109,4	104,0	155,4	127,5	159,4
Itálie	105,1	195,7	132,1	114,0	108,4	126,8	138,0	131,4	47,7	83,1	102,9	92,9	122,0	107,1	106,2	119,4	120,7	131,1
Kypr	119,4	169,0	100,0	100,6	111,0	120,0	79,2	104,6	46,0	93,2	105,5	112,3	131,1	109,8	99,3	118,7	121,2	123,2
Litva	168,2	183,0	147,4	128,1	127,2	132,5	141,5	209,5	67,1	112,7	129,0	108,6	155,7	190,3	125,1	132,7	187,2	139,5
Lotyšsko	112,7	184,7	153,2	119,5	111,0	148,4	108,1	202,5	91,6	138,8	102,0	106,6	165,2	153,9	116,7	128,3	147,5	128,2
Lucembursko	111,1	142,6	108,2	96,3	99,2	145,6	67,1	151,6	61,3	101,6	105,9	112,6	128,9	119,8	99,1	135,7	127,4	129,9
Maďarsko	166,5	146,8	100,0	128,9	88,2	168,8	120,3	178,1	58,3	100,0	107,3	126,0	208,1	149,2	45,4	180,7	197,9	169,5
Malta	138,3	99,4	100,0	105,2	119,0	97,4	102,0	176,0	50,2	94,7	102,5	102,9	124,1	122,8	100,3	92,9	131,6	108,6
Německo	113,1	163,1	118,4	118,0	147,5	138,1	109,7	117,6	86,9	86,7	113,8	113,7	137,3	117,7	119,6	120,5	133,8	131,2
Nizozemsko	118,5	166,4	116,1	125,8	121,0	128,4	136,2	123,8	48,5	49,3	118,2	111,7	140,0	124,3	120,9	132,7	137,9	150,7
Polsko	158,4	175,9	129,1	115,7	81,8	144,0	129,1	113,9	49,0	122,3	121,2	123,2	153,3	130,5	100,5	173,4	171,1	150,3
Portugalsko	121,1	113,4	107,3	119,6	107,6	130,7	100,4	138,4	119,4	105,6	91,0	58,5	119,5	124,4	46,7	126,5	130,3	168,0
Rakousko	132,4	178,7	129,1	129,5	125,6	141,0	110,3	154,8	69,6	76,3	113,6	111,2	131,3	124,5	116,4	123,2	146,7	150,8
Rumunsko	130,2	181,8	154,9	113,5	118,4	127,7	133,1	266,7	109,8	112,6	126,1	126,0	152,1	130,7	122,2	144,3	148,6	140,3
Řecko	97,9	131,7	101,9	117,7	107,6	128,3	123,8	142,1	59,6	101,2	86,2	93,1	112,0	122,4	96,0	116,3	118,4	133,9
Slovensko	113,9	129,3	122,0	124,9	103,0	128,5	138,7	180,0	98,8	120,8	94,5	96,3	153,7	154,0	118,8	130,5	164,8	134,1
Slovinsko	160,4	145,8	133,5	117,7	59,7	123,0	90,2	159,3	60,6	100,5	109,5	122,0	129,8	116,3	98,9	111,6	141,0	129,3
Španělsko	108,6	105,3	104,1	105,0	121,2	134,0	83,1	:	43,5	89,3	81,0	94,1	122,7	103,7	114,2	128,1	123,6	141,9
Švédsko	113,8	143,3	137,6	100,8	113,4	161,2	131,5	113,1	34,3	:	112,6	89,1	144,4	130,2	136,9	131,3	133,3	135,6

Zdroj: Eurostat

4. Vývoj mezd: Záporné reálné mzdy srazily spotřebu českých domácností

Vysoká inflace v ČR měla velký vliv na negativní vývoj reálných mezd. Ty ukazují, jak rostou tuzemské mzdy po očištění právě o růst cen. Ačkoli tedy nominální mzdy v ČR v posledních letech rostly poměrně silně, tak reálné mzdy se od posledního čtvrtletí roku 2021 nacházely v záporu. V průběhu roku 2022 dokonce kvartální průměrná reálná mzda klesala o více než 10 %. Na české domácnosti tak inflační vlna silně dopadla zejména kvůli tomu, že růst (nominálních) mezd vůbec nedokázal vykrýt zvýšení cen. I proto se spotřeba českých domácností loni a předloni výrazně propadla a jako jedna z mála v EU se ani v roce 2023 nedokázala navrátit na úroveň z předcovidového roku 2019.

Vývoj průměrné měsíční mzdy v ČR (meziroční změny)

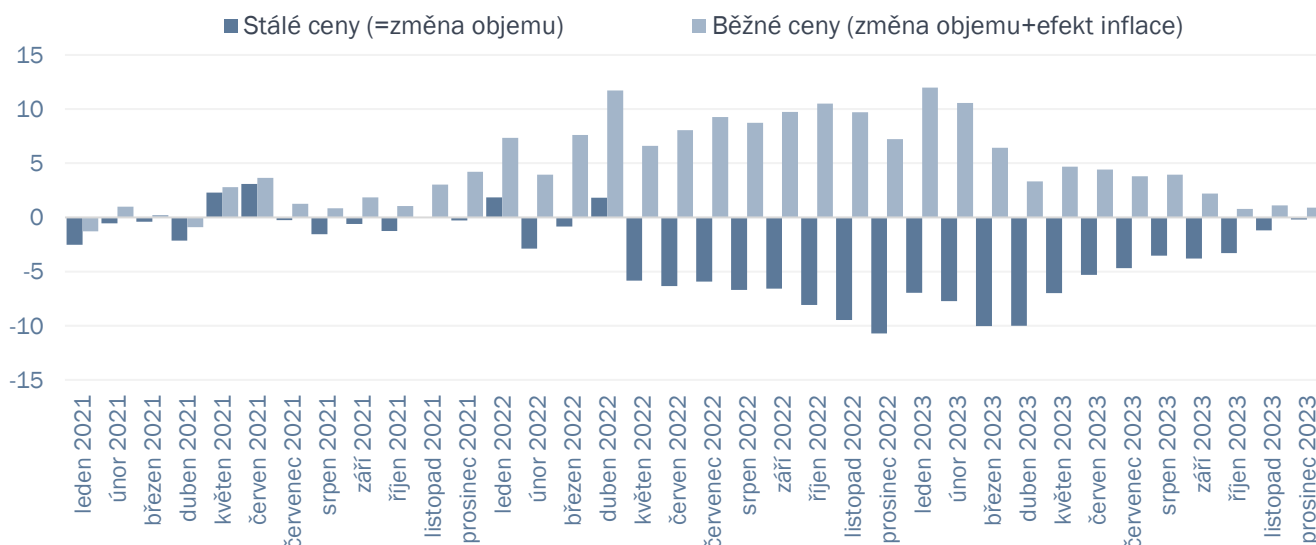

Zdroj: ČSÚ

5. Maloobchodní tržby v Česku a nákupy potravin v Polsku

O tom, jak Češi reálně utrácí za potraviny vypovídají data ČSÚ o tržbách v maloobchodě s potravinami. Dle dat za rok 2023 došlo k růstu objemu tržeb za potraviny v průměru o 5 % (=běžné ceny, změna objemu vč. efektu inflace). Z dat o vývoji tržeb ve stálých cenách (=změna objemu) však plyne, že Češi v loňském roce nakupovali v průměru o 5 % méně potravin. Češi tedy i přesto, že nakupují menší objem potravin, utratili více.

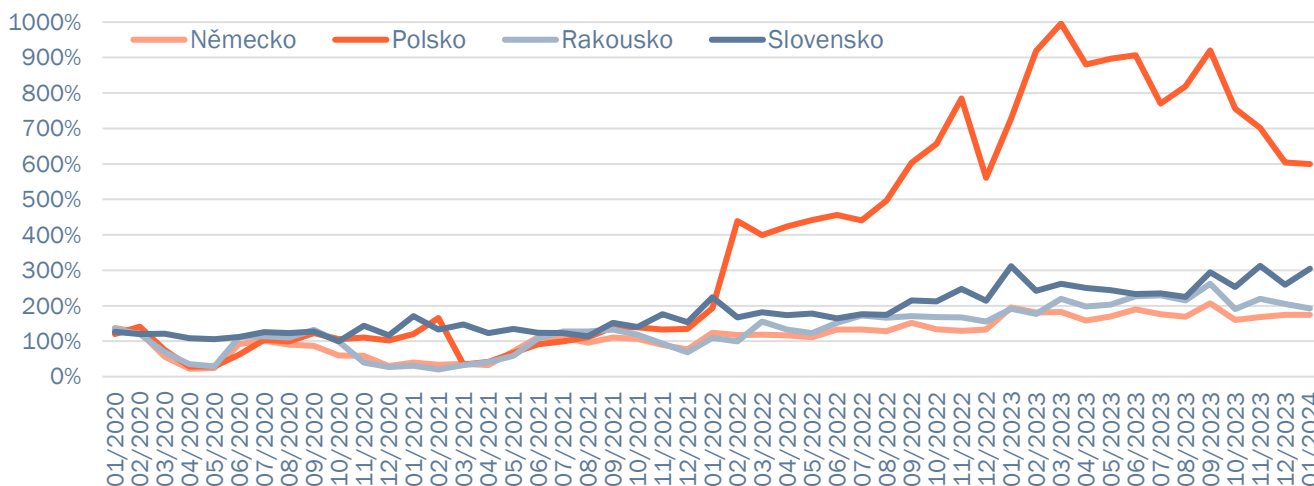
Maloobchod s potravinami, nápoji a tabákem v Česku (meziroční index, v %)

Zdroj: ČSÚ; NACE 47.11 + 47.2

S vysokou inflací se mezi Čechy staly velmi oblíbenými nákupy v levnějším Polsku. Za rok 2023 klienti České spořitelny v Polsku za potraviny měsíčně utratili 218 mil. korun, za letošní leden to bylo 145 mil. korun, tedy o třetinu méně. Důvodem klesajícího zájmu Čechů o nákupy v Polsku byl v posledních měsících slabší kurz koruny vůči zlotému a tamní dražší pohonné hmoty. Stále však platí, že objem útrat kartou za potraviny byl loni v Polsku zhruba 7x vyšší, než v roce 2019 před pandemií koronaviru. Podíl Polska na celkových útratách Čechů za potraviny činí 2 %.

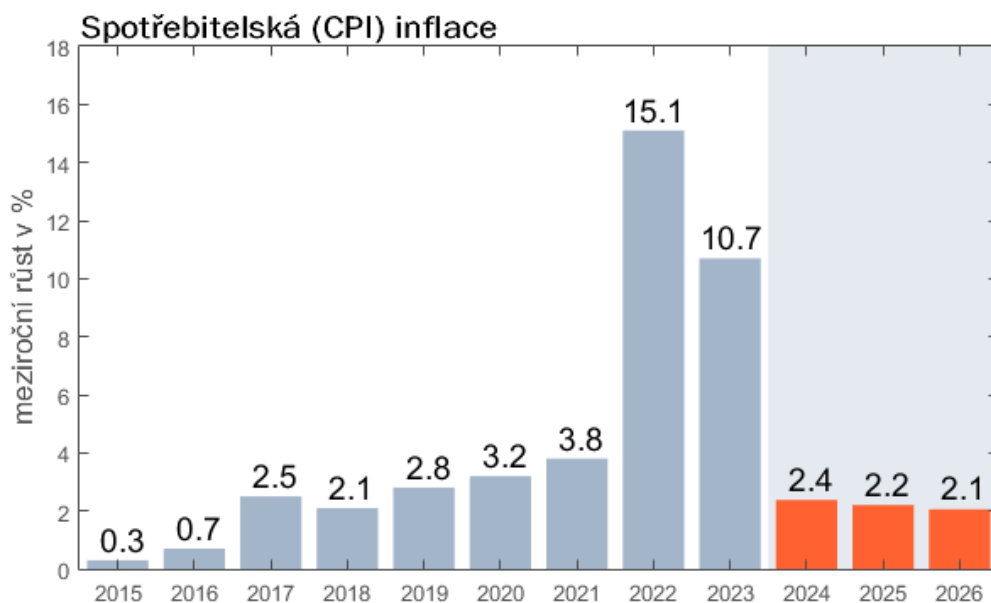
Platby kartou Čechů za POTRAVINY u našich sousedů (objem, 2019 = 100 %)

Zdroj: Česká spořitelna, kartové transakce

6. Výhled: Inflační vlna odeznívá, ekonomické oživení bude spíše vlažné

V lednu letošního roku rostly spotřebitelské ceny v ČR o překvapivě nízká 2,3 %. Důvodem byly silné protiinflační tlaky ovlivněné utlumenou poptávkou domácností, ke kterým se přidaly další faktory jako pokles cen některých komodit, nižší ceny zemědělských výrobců apod. Za celý letošní rok by inflace v ČR podle našeho výhledu měla dosáhnout 2,4 %. Hrubý domácí produkt by se měl letos vrátit k růstu, ovšem oživení v české ekonomice bude pravděpodobně pozvolnější, a nastane nejspíš až ve druhém čtvrtletí. Důvodem je stále spíše slabá poptávka domácností i ekonomická data z eurozóny (zejména Německa) která signalizují slabou zahraniční poptávku v příštích měsících. Pro rok 2025 očekáváme, že inflace bude v průměru mírně nad 2% úrovní, aktuální rizika jsou vychýlená směrem nahoru ke 2,5 %.

Zdroj: Český statistický úřad, Česká spořitelna (prognóza)

Tereza Hrtúsová, Radek Novák, s přispěním Jiřího Polanského a Michala Skořepy

Ekonomické a strategické analýzy

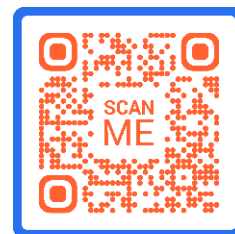
Česká spořitelna, a.s.

Budějovická 1518/13b, 140 00 Praha 4

radeknovak@csas.cz

@Research_sporka

@Research_sporka

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době vydání. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Důležitá upozornění (tzv. „disclaimer“), včetně případného konfliktu střetu zájmů, dle Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/958, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014, pokud jde o regulační technické normy, kterými se stanoví technická opatření pro objektivní předkládání investičních doporučení nebo jiných informací doporučujících či navrhuje investiční strategii a pro uveřejňování konkrétních zájmů nebo upozorňování na střety zájmů, jsou k dispozici na webových stránkách tvůrce tohoto dokumentu – odboru Ekonomických a strategických analýz České spořitelny. Příímý odkaz na dokument s důležitými upozorněními naleznete na: <http://www.investicnicentrum.cz/analyzypozorneni>.